

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 150/2012-44

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. júna 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti RNDr. J. D., B., zastúpenej advokátom JUDr. A. B., B., ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 52 C 76/2006, takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 52 C 76/2006 p o r u š i l základné právo RNDr. J. D. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 52 C 76/2006 p r i k a z u j e k o n a ť vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. RNDr. J. D. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 600 € (slovom šesťsto eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. RNDr. J. D. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 485,24 € (slovom štyristoosemdesiatpäť eur a dvadsaťštyri centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava II p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právneho zástupcu JUDr. A. B., B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 150/2012-15 z 18. apríla 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť RNDr. J. D. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 52 C 76/2006.

2. Zo sťažnosti doručenej ústavnému súdu 24. februára 2012 vyplýva, že sťažovateľka je «... účastníkom súdneho konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 52 C 76/2006 v procesnom postavení navrhovateľky. Predmetom konania je určenie

neplatnosti výpovede a uplatnenie nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru, t. j. predmet konania s osobitným významom pre sťažovateľku.

Predmetné konanie sa začalo... 22. 3. 2006, veci bola pridelená... spisová značka 52 C 76/2006...

Pojednávanie sa konalo až dňa 3. 11. 2006, t. j. vyše 7 mesiacov po podaní návrhu na súd. Súd pojednávanie odročil na deň 8. 12. 2006, neskôr na deň 21. 2. 2007 a potom na deň 23. 3. 2007, kde vyhlásil rozsudok, ktorým návrh sťažovateľky, ako aj vzájomný návrh odporcu, zamietol. Písomné vyhotovenie rozsudku zo dňa 23. 3. 2007 doručil súd sťažovateľke až dňa 4. 5. 2007 a to bez toho, že by bola zákonnej sudkyňi predĺžená lehota na písomné vypracovanie a odoslanie rozsudku predsedom súdu. Sťažovateľka podala voči rozsudku okresného súdu odvolanie... Uznesením zo dňa 11. 7. 2008, sp. zn. 2 Co 264/07 a 2 Co 282/07 odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie...

Okresný súd nariadil pojednávanie až na deň 10. 12. 2008, ktoré však neotvoril pre neprítomnosť odporcu, napriek tomu, že boli splnené podmienky pre pojednávanie v jeho neprítomnosti (odporca nebol ospravedlnený z dôležitého dôvodu). Pojednávanie bolo odročené na deň 27. 2. 2009, neskôr sa konalo dňa 17. 4. 2009, ďalej dňa 3. 6. 2009, ako aj dňa 3. 7. 2009, rovnako dňa 30. 9. 2009. Pojednávanie bolo odročené na deň 25. 11. 2009, ktoré sa však neotvorilo pre práceneschopnosť zákonnej sudkyne... Pojednávanie sa konalo dňa 27. 1. 2010, kde súd vyhlásil rozsudok, ktorým návrh navrhovateľky, ako aj vzájomný návrh odporcu, opätovne zamietol. Dňa 5. 3. 2010 podala sťažovateľka okresnému súdu sťažnosť na prieťahy v konaní, kde poukázala na to, že v danom prípade ide o pracovnoprávny spor, v ktorom sa uplatňujú práva spojené so zabezpečením životných potrieb navrhovateľa, preto má ísť o tzv. osobitnú rýchlosť konania... Sťažnosť vybavila podpredsedníčka súdu... tak, že ju uznala za neopodstatnenú... Žiadosťou zákonnej sudkyne bola lehota na písomné vypracovanie a odoslanie rozsudku zo dňa 27. 1. 2010 predĺžená predsedníčkou súdu o 30 dní, t. j. do 27. 3. 2010. Ani táto predĺžená lehota nebola zo strany súdu rešpektovaná, pretože okresný súd doručil sťažovateľke predmetný rozsudok až dňa 9. 4. 2010, spolu s opravným uznesením, ktorým na návrh sťažovateľky opravil chyby v zápisnici z pojednávania konaného dňa 27. 1. 2010. Voči tomuto... rozsudku okresného súdu, podala sťažovateľka odvolanie... Odvolací súd rozhodol vo veci uznesením zo dňa

6. 9. 2011, sp. zn. 7 Co 224/2010, ktorým rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zrušil a vrátil vec okresnému súdu na ďalšie konanie...

Dňa 3. 11. 2011 podala sťažovateľka opätovne sťažnosť na prieťahy v konaní, kde poukázala na to, že ide o reštančnú vec, nebolo doteraz vytyčené pojednávanie a súd postupuje maximálne neefektívne a nekoncentrovane. Opakovane zdôraznila, že má eminentný záujem na urýchlennom prejednaní tejto veci. Sudkyňa poverená vedením súdu... uznala sťažnosť „za neprípustnú“. Okresný súd nariadil pojednávanie až na deň 15. 2. 2012, kde právny zástupca sťažovateľky poukázal na to, že ide o reštančnú vec... pojednávanie opätovne odročil na termín 16. 3. 2012...».

3. Na základe už uvedeného sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci vydal tento nález:

„1. Okresný súd Bratislava 2 v konaní vedenom pod sp. zn. 52 C 76/2006 porušil základné právo sťažovateľky RNDr. J .D. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresný súd Bratislava 2 je povinný vyplatiť RNDr. J. D. sumu 8.000 € ako primerané finančné zadosťučinenie, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresnému súdu Bratislava 2 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

4. Okresný súd Bratislava 2 je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume 323,50 € na účet jej právneho zástupcu, advokáta JUDr. A. B... do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

4. Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia sťažovateľka odôvodnila tým, že „... zdlhavosťou namietaného konania naďalej pretrváva a prehĺbuje sa stav jej právnej neistoty, v ktorej sa ocitla po tom, ako jej v roku 2005 doručil zamestnávateľ neplatnú výpoveď z pracovného pomeru. Bola nútená hľadať si prácu u iných zamestnávateľov, aby dokázala ako osamelý rodič uživiť jej maloleté dieťa. Pocit krivdy, ktorý zažila u zamestnávateľa, mal byť napravený v súdnom konaní na okresnom

súde, kam sa s dôverou obrátila s návrhom na začatie konania...“. Ďalej sťažovateľka uviedla: „... po každom jednom pojednávaní sa v sťažovateľke prehlboval pocit, že jej pracovnoprávny spor nebude rýchlo a spravodlivo prejednaný a práve preto prestávala veriť v ústavné garancie práva na súdnu ochranu, toto právo sa jej zdalo iba iluzórnym.“

5. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci 9. mája 2012 písomne vyjadril okresný súd (sp. zn. Spr. 2065/2012) a k jeho vyjadreniu zaujal stanovisko právny zástupca sťažovateľky.

5.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov, ktoré vykonal okresný súd vo veci. K priesťahom vo veci vedenej pod sp. zn. 52 C 76/2006 sa vyjadrila takto: „... Ako vyplýva z obsahu spisu, súd vo veci konal plynule. Úkony súdu boli vykonávané v časovom odstupe cca 2 mesiacov. Je potrebné poukázať a vziať na zreteľ aj tú skutočnosť, že právna vec navrhovateľky (hoci ide o konanie pracovnoprávne) nebola jedinou vecou tohto druhu prejednávanou v senáte 52C. Sudkyňa bola povinná plynule konať aj v ostatných veciach pridelených jej na vybavenie. Na rozdiel od tvrdení sťažovateľky je nepochybné, že sudkyňa brala na zreteľ charakter a význam pracovnoprávneho sporu, keďže pojednávania nariaďovala s odstupom cca 2 mesiacov, ktorú lehotu vzhľadom na celkový počet vecí v senáte a taktiež prax prvostupňových súdov možno považovať za primeranú.“

5.2 Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedla: „... pre nás prekvapivo obsahuje viaceré výslovne nepravdivé, skresľujúce a neúplné údaje... všetky dôkazné návrhy na svedecké výpovede ako aj návrhy na vykonanie dopytov, boli súdu zo strany sťažovateľky dané v žaloby a vyjadrením doručeným dňa 27. 10. 2006, t. j. pred prvým pojednávaním... petit bol menený jedine v časti náhrady mzdy a úrokov z omeškania pri náhrade mzdy, o čom sa doposiaľ vôbec dokazovanie nevykonávala a okresný súd rozhodoval iba v časti o platnosti výpovede...“.

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich

vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Prerokovanie sťažnosti na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

7. Ústavný súd na základe sťažnosti a k nej pripojených písomností, vyjadrení účastníkov konania a spisu okresného súdu sp. zn. 52 C 76/2006 zistil, že sťažovateľka v právnom postavení žalobkyne podala okresnému súdu 23. marca 2006 žalobu proti žalovanému X., Veľká Británia, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, ktorá bola zaevidovaná pod sp. zn. 52 C/76/06. Následne okresný súd vykonal tieto procesné úkony:

- 31. marca 2006 vydal uznesenie č. k. 52 C/76/06-28, ktorým uložil odporcovi, aby v lehote 30 dní od doručenia uznesenia sa vyjadril k žalobnému návrhu (žalobný návrh nebol pripojený k uzneseniu, pozn.);

- 10. apríla 2006 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 30 dní predložila úradný preklad pracovnej zmluvy, a odporcu vyzval, aby v lehote 15 dní doručil okresnému súdu mzdový list sťažovateľky za rok 2005, rozhodnutie o organizačných zmenách, dôkaz o prerokovaní výpovede so zástupcami zamestnancov;

- 5. mája 2006 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k žalobe;

- 16. mája 2006 bol okresnému súdu sťažovateľkou doručený úradný preklad pracovnej zmluvy;

- 7. júna 2006 okresný súd zaslal žalobný návrh odporcovi, aby sa k nemu vyjadril v lehote 30 dní v zmysle uznesenia č. k. 52 C/76/06-28;

- 18. júla 2006 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k žalobe;

- 21. septembra 2006 okresný súd vyzval sťažovateľku, aby v lehote 10 dní zaujala stanovisko k pripojenému vyjadreniu odporcu;

- 27. októbra 2006 bolo okresnému súdu doručené stanovisko sťažovateľky k vyjadreniu odporcu;

- 3. novembra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka a jej právny zástupca boli prítomní, po vypočutí sporových strán bolo pojednávanie odročené na 8. december 2006 pre účely vykonania dokazovania a okresný súd uložil odporcovi založiť do súdneho spisu v lehote 10 dní navrhované listinné dôkazy a zabezpečiť na pojednávaní účasť označeného svedka;

- 13. novembra 2006 bola okresnému súdu doručená od odporcu adresa navrhovaného svedka;

- 14. novembra 2006 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k prednesu odporcu na pojednávaní;

- 27. novembra 2006 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu k prednesu sťažovateľky na pojednávaní a predložil listinné dôkazy;

- 7. decembra 2006 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k veci;

- 8. decembra 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka a jej právny zástupca boli prítomní, po vypočutí svedkov bolo pojednávanie odročené na 21. február 2007 pre účely vykonania ďalšieho dokazovania a okresný súd uložil odporcovi pod hrozbou poriadkovej pokuty, aby v lehote 5 dní založil do súdneho spisu označené listinné dôkazy;

- 14. decembra 2006 bol okresnému súdu doručený protinávrh odporcu vo veci samej;

- 7. februára 2007 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky;

- 21. februára 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka a jej právny zástupca boli prítomní, po vypočutí právnych zástupcov sporových strán bolo pojednávanie odročené na 23. marec 2007;

- 6. marca 2007 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k návrhom odporcu a návrh na zmenu žalobného petitu;

- 7. marca 2007 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie odporcu vo veci samej;

- 21. marca 2007 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k podaniu odporcu zo 7. marca 2007;

- 23. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, sťažovateľka a jej právny zástupca boli prítomní, okresný súd pripustil zmenu žalobného petitu, následne sťažovateľka zobrala

žalobný návrh späť v časti určenia povinnosti odporcu zaplatiť sťažovateľke mzdu za obdobie od 17. januára 2006 do 19. januára 2006, okresný súd rozhodol rozsudkom vo veci samej tak, že žalobný návrh, ako aj žalobný protinávrh zamietol;

- 17. mája 2007 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu proti rozsudku len v časti týkajúcej sa nepriznania trov konania;

- 22. mája 2007 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku;

- 1. júna 2007 Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) prevzal spis 52 C/76/06, aby rozhodol o podaných odvolaniach;

- 11. júla 2008 krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 264/07 a sp. zn. 2 Co 284/07 napadnutý rozsudok okresného súdu zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie, okresný súd prevzal uznesenie krajského súdu spolu so spisom 6. augusta 2008;

- 29. októbra 2008 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na vykonanie dokazovania;

- 8. decembra 2008 bola okresnému súdu doručená žiadosť odporcu o preloženie súdneho pojednávania z dôvodu zmeny právneho zástupcu;

- 10. decembra 2008 sa uskutočnilo pojednávanie, odporca sa nezúčastnil a bez prerokovania veci pojednávanie bolo odročené na 27. február 2009;

- 18. februára 2009 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľky k vykonanému dokazovaniu;

- 27. februára 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, po vypočutí právnych zástupcov sporových strán bolo pojednávanie odročené na 17. apríl 2009;

- 17. apríla 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, po vypočutí právnych zástupcov sporových strán pojednávanie odročil na 3. jún 2009 pre účely vykonania dokazovania vypočutím navrhovaných svedkov;

- 3. júna 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, navrhovaní svedkovia neboli predvolaní na pojednávanie, po prednese stanovísk právnych zástupcov sporových strán bolo pojednávanie odročené na 3. júl 2009 pre účely vykonania dokazovania vypočutím navrhovaných svedkov;

- 23. júna 2009 okresný súd vyzval odporcu, aby v lehote 10 dní od doručenia výzvy zaplatil súdny poplatok za protinávrh. Súdny poplatok bol zaplatený 30. júna 2009;

- 3. júla 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, boli vypočutí predvolaní svedkovia (svedok S. nebol predvolaný, pozn.), pojednávanie bolo odročené na 30. september 2009 pre účely vykonania dokazovania vypočutím svedka;

- 30. septembra 2009 sa uskutočnilo pojednávanie, bol vypočutý predvolaný svedok, pojednávanie bolo následne odročené na 25. november 2009 pre účely vykonania ďalšieho dokazovania a sťažovateľke bolo uložené vyčíslenie náhrady mzdy;

- 9. októbra 2009 vyčíslila sťažovateľka výšku požadovanej náhrady mzdy;

- 27. januára 2010 sa uskutočnilo pojednávanie, bola pripustená zmena žalobného petitu sťažovateľky a v merite veci bolo rozhodnuté;

- 26. februára 2010 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľky o opravu zápisnice zo súdneho pojednávania z 27. januára 2010;

- 22. marca 2010 okresný súd vydal opravné uznesenie č. k. 52 C/76/2006-557, ktorým opravil text zápisnice o pojednávaní z 27. januára 2010;

- 27. apríla 2010 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti rozsudku;

- 6. mája 2010 okresný súd vyzval odporcu, aby sa v lehote 10 dní vyjadril k odvolaniu sťažovateľky;

- 8. júna 2010 okresný súd predložil spis spolu s odvolaním krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní, krajský súd prevzal spis 10. júna 2010;

- 6. septembra 2011 krajský súd v napadnutej časti rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, spis bol vrátený okresnému súdu 13. októbra 2011;

- 30. novembra 2011 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľky na zmenu žalobného petitu;

- 27. januára 2012 okresný súd uznesením č. k. 52 C/76/2006-589 pripustil zmenu žalobného petitu sťažovateľky;

- 15. februára 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, po vypočutí právnych zástupcov sporových strán bolo pojednávanie odročené na 16. marec 2012;

- 20. februára 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky proti uzneseniu č. k. 52 C/76/2006-589 z dôvodu, že nežiadala zmenu žalobného petitu, ale len upresňovala žalobný petít;

- 13. marca 2012 boli okresnému súdu doručené listinné dôkazy od odporcu;

- 16. marca 2012 sa uskutočnilo pojednávanie, okresný súd vyniesol medzitémny rozsudok, ktorým určil, že výpoveď z pracovného pomeru daná odporcom sťažovateľke je neplatná a o mzdových nárokoch sťažovateľky a trovách konania bude rozhodnuté v konečnom rozsudku;

- 10. apríla 2012 okresný súd vydal uznesenie č. k. 52 C/76/2006-589, ktorým pripustil zmenu žalobného petitu sťažovateľky;

- 30. apríla 2012 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu proti medzitémnému rozsudku.

III.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

10. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

12. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02,

II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

13. Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania bolo posúdenie nároku sťažovateľky na neplatnosť skončenia pracovného pomeru a uplatnenie nárokov z neplatného skončenia pracovného pomeru, t. j. ide o existenčnú vec, kde sa predpokladá osobitná pozornosť venovaná efektívnemu a rýchlemu postupu súdu, aby bol naplnený účel príslušného (v danom prípade súdneho) konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená (§ 6 a § 100 ods. 1 OSP) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. I. ÚS 142/03, I. ÚS 145/03, I. ÚS 158/04).

14. Pokiaľ ide o kritérium zložitosť veci, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu (II. ÚS 26/95, I. ÚS 92/97 a iné) relevantnú na rozhodnutie. Na základe týchto hľadísk konanie o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a o náhradu mzdy z pracovného pomeru nehodnotil ako právne zložité konanie. Po právnej stránke ide o štandardnú pracovnoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva, ktorá je dostatočne poznaná všeobecnými súdmi (judikatúra, rozbery).

15. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil, žeby sa sťažovateľka neprimeraným spôsobom podieľala na prieťahoch v konaní. Sťažovateľka navrhla zmenu žalobného petitu v časti týkajúcej sa náhrady mzdy, o ktorej súd musel rozhodovať 23. marca 2007, 27. januára 2010 a 27. januára 2012. Na strane druhej, sťažovateľka sa opakovane sťažovala na prieťahy v konaní a domáhala sa nariadenia termínu pojednávania.

16. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci, pričom zbytočné prieťahy v konaní posudzoval ako celok s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu vrátane významu predmetného konania pre jeho účastníkov. Pokiaľ ide

o postup okresného súdu, ústavný súd vychádzal nielen z údajov uvedených v sťažnosti, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného konania. V tomto ohľade zistil, že súdne konanie sa začalo podaním žaloby o neplatnosť skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy z pracovného pomeru 23. marca 2006 a doteraz nie je právoplatne skončené. Napriek tomu, že okresný súd nariad'oval súdne pojednávania, vykonával úkony spojené s prerokovaním veci, zabezpečoval listinné dôkazy, jeho konanie je poznačené ako celok neefektívnosťou a nesústredenosťou. Potvrzuje to postup okresného súdu, keď napr. zaslal odporcovi uznesenie č. k. 52 C 76/06-28 z 31. marca 2006, v ktorom mu uložil, aby sa v určenej lehote vyjadril žalobnému návrhu, ale žalobný návrh nepripojil. Žalobný návrh bol zaslaný odporcovi až 7. júna 2006. Pojednávanie vo veci 3. júna 2009 muselo byť odročené, lebo okresný súd nepredvolal na pojednávanie navrhovaných svedkov. Aj súdne pojednávanie 3. júla 2009 muselo byť odročené z dôvodu nepredvolania navrhovaného svedka.

17. Aj keď okresný súd rozhodol v merite veci 23. marca 2007 aj 27. januára 2010 tak, že žalobný návrh zamietol, krajský súd napadnuté rozhodnutia zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Je dôvodne predpokladať, že konanie mohlo byť skôr skončené, ak by bol okresný súd konal efektívne a sústredene a riadil sa právnym názorom krajského súdu. Krajský súd v uznesení sp. zn. 7 Co 224//2010 napr. konštatoval „... *súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom opakovane zamietol návrh navrhovateľky a aj protinávrh odporcu, hoci odvolací súd vo svojom zrušujúcom uznesení (2 Co 264/07-383 z 11. júla 2008) vyslovil právny názor, ktorým bol prvostupňový súd viazaný*“. Preto aj obdobie, keď bol spis na krajskom súde (od 1. júna 2007 do 6. augusta 2008 a ďalej v dobe od 10. júna 2010 do 13. októbra 2010), možno pričítať v konečnom dôsledku na vrub okresnému súdu. Okresný súd 16. marca 2012 vyniesol medzitimny rozsudok, ktorým vyhovel žalobe sťažovateľky v časti návrhu na neplatnosť skončenia pracovného pomeru, avšak o mzdových nárokoch a trovách konania bude rozhodnuté až v konečnom rozsudku. Konanie vedené okresným súdom do času rozhodovania ústavného súdu trvá viac ako 6 rokov a táto celková doba, počas ktorej vec sťažovateľky stále nie je právoplatne skončená, sama osebe osvedčuje dôvodnosť podanej sťažnosti.

18. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prieťahy v súdnom konaní.

19. Ústavný súd vzhľadom na všetky uvedené dôvody vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

20. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov, pretože konanie doteraz nie je skončené.

21. Ústavný súd môže priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie (čl. 127 ods. 2 ústavy, § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Sťažovateľka žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € z dôvodov uvedených v bode 4. Vzhľadom na okolnosti danej veci (najmä na jej predmet a význam pre účastníka konania) dospel ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľku. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky (pozri body 13 a nasl.), ako aj na predmet konania a sťažovateľkou požadovanú sumu považuje

za primerané v sume 600 €. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

22. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľke, ktorá bola vo veci namietaného porušenia práva úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal 3 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 24. februára 2012, zaujatie stanoviska k vyjadreniu okresného súdu 30. mája 2012. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2012 patrí advokátovi odmena z výpočtového základu, ktorý je 763 €, t. j. 127,16 € a režijný paušál 7,63 €, spolu 134,79 € + 20 % DPH (advokát je platcom dane z pridanej hodnoty) = 161,17 €. Celková odmena advokátovi za právne zastúpenie pred ústavným súdom (za 3 úkony právnych služieb a 3 x paušálna náhrada) predstavuje sumu 485,22 €, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

23. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. júna 2012